

Nr 335.

Av herr **Nordborg**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om upphävande av rätt till restitution av B-skatt.

Vid 1935 års riksdag väcktes i andra kammaren en motion (II: 319) om ändring eller förtydligande av bestämmelserna om B-skatt. Huvudsakligen på grund av ett över motionen avgivet yttrande från kammarrätten, var behovet av utredning av restitutionsfrågan i hela dess vidd starkt betonades, föreslog bevillningsutskottet avslag å densamma. Behovet av utredning togs dessutom av bevillningsutskottet såsom anledning till en hemställan, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning av frågan om avveckling av aktiebolagens rätt att åtnjuta restitution av B-skatt samt om framläggande för riksdagen av det förslag, vartill utredningen kunde föranleda. Ehuru frågan om avvecklingen av aktiebolagens rätt till restitution av B-skatt alls icke var berörd i motionen, blev således det huvudsakliga resultatet av densamma, att denna fråga borde närmare utredas. Sedan riksdagen i enlighet med bevillningsutskottets hemställan hos Kungl. Maj:t anhållit om sagda utredning, har inom kungl. finansdepartementet utarbetats en promemoria med förslag till avveckling av aktiebolagens rätt att åtnjuta restitution av B-skatt.

Över denna promemoria hava vissa myndigheter och näringsorganisationer beretts tillfälle att avgiva yttrande. Därefter har Kungl. Maj:t avgivit proposition till denna riksdag (nr 180) med förslag till förordning om upphävande av rätt till restitution av B-skatt. I propositionen föreslås att nämnda rätt skall upphöra med utgången av år 1939. Någon ändring av principerna i fråga om restitutionsrättens åtnjutande har däremot icke föreslagits utan förutsättes att de principer, vilka kommit till uttryck i tvenne regeringsrättsutslag av den 6 november 1934, alltjämt skola tillämpas. Då staten emellertid tidigare förbundit sig att till bolagen återbetala den av dem erlagda B-skatten, synes staten i rättvisans intresse icke böra undandraga sig denna skyldighet gentemot bolagen. Denna statens skyldighet har tyvärr icke ägnats beaktande vid propositionens avfattning. Även om de *praktiska* synpunkterna i samband med en avveckling av rätten till restitution av B-skatt anses böra vara avgörande, utesluter detta givetvis icke att restitutionsrättens upphörande bör ske på ett sådant sätt, att bolagens rättmätiga anspråk i *största möjliga utsträckning* tillgodoses. Detta kan ske antingen så att bolagen kontant återbekomma de B-skattemedel, vartill de ännu kunna anses vara berättigade, eller ock så att bolagens fordringar efter hand helt eller delvis kvittas mot de förfallande skattebelopp, som bolagen på grund

av kommande års taxeringar äro skyldiga erlægga till staten. En tredje möjlighet vore att de äldre principerna — d. v. s. de före den 6 november 1934 gällande — i fråga om restitution av B-skatt genom lagbestämmelse eller dylikt återinfördes.

Av departementschefens yttrande i propositionen framgår, att denne icke anser kunna biträda ett yrkande (Sveriges Industriförbunds m. fl. näringsorganisationers), som går ut på återinförandet av det före den 6 november 1934 tillämpade restitutionsförfarandet. Denna departementschefens ståndpunkt torde vara beroende av de yttranden, som avgivits av kammarrätten över den vid 1935 års riksdag väckta motionen II: 319 och av bevillningsutskottets betänkande i anledning av samma motion ävensom av kommerskollegiums yttrande över den promemoria, som legat till grund för propositionen. Såsom förut framhållits avslogs emellertid icke motionen av annan grund, än att utredning av frågan rörande restitution av B-skatt i hela dess vidd ansågs erforderlig. Bevillningsutskottet, kommerskollegium och kammarrätten ifrågasatte icke bolagens juridiska rätt att återfå den tidigare erlagda B-skatten; det var *sättet* för tillgodoseende av bolagens rätt härutinnan, som ansågs vara i behov av utredning. Att åberopa nu berörda utlåtanden såsom ett stöd för ett ensidigt upphävande av en av staten gjord utfästelse kan icke anses riktigt. Därest det icke ansåges lämpligt att i lag stadfästa en presumtion för att därigenom skaffa bolagen skäliga möjligheter att återfå den tidigare erlagda B-skatten, hade det bort kunna väntas, att i propositionen skulle hava *på annat sätt* sörts för att bolagen icke tillfogades materiella förluster genom propositionens antagande.

Som ett motiv för propositionens antagande har framhållits, att bolagen, om rätten till restitution av B-skatt upphörde, i realiteten icke skulle åsamkas någon egentlig förlust på grund av den omständigheten att en framtida utskiftningskatt skulle bliva mindre i samma mån, som B-skatterestitution icke utgått. Såsom av bl. a. kammarrätten påpekats, äger emellertid en framtida rätt till ett kapital icke något reellt värde, om tiden för erhållandet av kapitalet ligger alltför långt fram i tiden. Då det i de allra flesta fall, där fråga är om B-skatterestitution, rör sig om väl konsoliderade bolag, vilka mänskligt att döma icke inom en beräknelig framtid komma att likvidera, är ett åberopande av att bolagen erhålla kompensation i form av minskning av den blivande utskiftningskatten en ren fiktion, som icke kan tillmätas någon betydelse. Någon verklig kompensation för bolagen i samband med att avvecklingen av B-skatterestitutionen genomföres har alltså icke föreslagits i propositionen, varför denna av principiella skäl icke bör antagas.

Såsom skäl för en relativt hastig avveckling av rätten till restitution av B-skatt framhåller departementschefen även, att de flesta myndigheterna och vissa av de näringsorganisationer, som yttrat sig i ärendet, uttalat sig för en avveckling i enlighet med propositionen. Att länsstyrelserna, vilka utgöra majoriteten av de tillfrågade myndigheterna, uttalat sig för en relativt hastig avveckling, är ganska naturligt, eftersom deras arbetsbörda i och med

genomförandet av en dylik avveckling skulle komma att avsevärt nedgå. Betänkligheter av principiell natur gentemot statens ensidiga brytande av gjord utfästelse hava emellertid från ett stort antal håll framställts, utan att i propositionen hänsyn därtill tagits.

Departementschefen säger vidare i sitt yttrande: »Vid sådant förhållande och då ett bibehållande av restitutionsrätten kommer att, på sätt bevillningsutskottet i sitt förenämnda betänkande framhållit, medföra uppenbara ojämnheter de olika bolagen emellan, får jag i anslutning till de uttalanden i övrigt, som gjorts till stöd för avveckling av restitutionsrätten, förorda att en sådan avveckling kommer till stånd.» Att genom en hastig avveckling av rätten till restitution av B-skatt åstadkomma en större *jämnh*et i fråga om restitutionsbeloppen är dock icke möjligt, eftersom en del bolag *redan* återfått hela eller större delen av den erlagda B-skatten, medan andra bl. a. på grund av regeringsrättens ändrade ståndpunkt alls icke kommit i åtnjutande av restitution. Det säger sig självt att ju kortare avvecklingsperioden göres, ju större komma även ojämnheter att bli. I *jämnh*etens *intresse* vore det därför vid en avveckling mest rättvist, om den före den 6 november 1934 gällande praxis återinfördes och den i propositionen föreslagna tidsfristen ökades till 10 år. Av *praktiska* skäl skulle en dylik åtgärd från statens sida vara försvarbar och även från näringslivets sida kunna godtagas.

De synpunkter, som här anförts, leda oss fram till yrkande om avslag på föreliggande proposition. Skulle riksdagen emellertid anse att förslaget bör i princip antagas, bör övergångstiden förlängas och i samband därmed sådana bestämmelser givas, varigenom aktiebolagens författningsenliga rätt till restitution av B-skatt regleras så, att de av regeringsrätten före den 6 november 1934 tillämpade principerna för restitution av sådan skatt lagfästas.

Under återopande av vad här anförts får jag hemställa,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 180.

Stockholm den 20 mars 1936.

O. A. Nordborg.

